

فصل چهارم: معافیتها

بخش اول - معافیت تحصیلی

ماده ۳۱- دانش آموزان مدارس و دانشجویان مراکز آموزش عالی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و یا مورد تأیید آن وزارت و دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی یا غیردولتی داخلی و خارجی مورد تأیید وزارتخانه های علوم و بهداشت و طلاب حوزه های علمیه که در حین تحصیل به سن مشمولیت رسیده و یا میرسند، تا زمانی که به تحصیلات خود ادامه می دهند، از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف می باشند.

ماده ۳۲- طلاب علوم دینی که قبل از رسیدن به سن مشمولیت و یا اعزام هم طبقه خود طبق ضوابط شورای مدیریت مرکز مدیریت حوزه های علمیه یا نمایندگان رسمی آن و یا با مجوز رسمی شورای عالی حوزه های علمیه در شهرستانها به تحصیل اشتغال ورزیده در مدت تحصیل می توانند از مزایای ماده ۳۱ قانون استفاده کنند ارزشیابی میزان تحصیل با شورای مدیریت و یا نماینده آن خواهد بود.

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

تبصره ۵- مشمولان دیپلمه که دوره سطح و یا حداقل ۶ سال دوره خارج را گذرانده باشند به ترتیب همانند مشمولان لیسانس و دکتر خواهند بود و چنانچه بدون دیپلم دوره‌های مذکور را گذرانده باشند همانند مشمولان فوق دیپلم و فوق لیسانس می‌باشند و در هر صورت طلابی که به درجه اجتهاد نایل گردند همانند مشمولین دکتر می‌باشند.

ماده ۳۳- صدور معافیت تحصیلی دانش‌آموزان، دانشجویان و طلاب علوم دینی، موکول به ارائه گواهی اشتغال به تحصیل آنان از طریق مراجع ذی ربط است و مدت اعتبار آن تا یک سال پس از صدور گواهی پایان تحصیلات در هر مقطع می‌باشد.

تبصره ۱- حداکثر معافیت تحصیلی برای دانش‌آموزان تا سن بیست سال تمام و در هر یک از مقاطع تحصیلی کاردانی دو و نیم سال، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد ناپیوسته سه سال، کارشناسی پیوسته پنج سال و کارشناسی ارشد پیوسته شش سال، دکترای پزشکی پیوسته هشت سال و دکترای تخصصی شش سال است.

تبصره ۲- در مواقع ضروری با تشخیص و اعلام کمیسیون موارد خاص دانشگاه‌های مربوط حداکثر یک سال به مدت فوق اضافه می‌شود.

ماده ۳۴- دانش‌آموزان و دانشجویان و طلاب علوم دینی مشمول، در صورت ترک تحصیل، اخراج، انصراف یا فراغت از تحصیل، باید برای خدمت دوره ضرورت خود را معرفی نمایند. مقامات مسؤؤل

مکلفند صورت اسامی این قبیل مشمولین را با ذکر مشخصات کامل و نشانی و رشته تحصیلی به طور انفرادی، بدون تأخیر به سازمان معنی ارسال نمایند **دینا** تخصصی ارسال مدارک مشاوره حقوقی

تبصره ۱- مهلت معرفی مشمولین مذکور حداکثر یک سال پس از تاریخ انصراف، ترک تحصیل و اخراج و فراغت از تحصیل است.

تبصره ۲- مشمولینی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، پس از ترک تحصیل یا اخراج یا انصراف یا فراغت از تحصیل، موظفند برای رسیدگی به وضع مشمولیت خود حداکثر ظرف یک سال خود را به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور معرفی نمایند.

تبصره ۳- متخلفین از اجراء این ماده برای بار اول به توبیخ کتبی و درج در پرونده و برای بار دوم علاوه بر توبیخ کتبی به یک ماه انفصال از خدمت و برای بار سوم به دو ماه انفصال از خدمت محکوم می شوند.

ماده ۳۵- مشمولین دیپلم که حداکثر یک سال پس از فراغت از تحصیل در یکی از دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور که مورد تأیید وزارتخانه های علوم و بهداشت می باشند پذیرفته شوند تا زمانیکه وفق تبصره (۱) ماده (۳۳) به تحصیل اشتغال دارند، می توانند مشروط به اینکه دارای غیبت غیرموجه نباشند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. این معافیت برای هر مقطع فقط یک بار داده می شود.

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
تبصره ۱- معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در طول مدت تحصیل فقط یک بار قابل تمدید است.

تبصره ۲- ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جز در زمانهای اضطراری و جنگ بلامانع است.

ماده ۳۶- مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر و معادل آن در حوزه‌های علمیه علاقمند به تحصیل در خارج از کشور در صورتیکه از نظر مقررات این قانون و وزارتخانه‌های علوم و بهداشت، حائز شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاهها و رشته‌های آنها مورد تأیید وزارتخانه‌های فوق باشد، می‌توانند با سپردن تضمین‌های لازم با استفاده از مقررات این قانون برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند.

ماده ۳۷- ایرانیان مقیم خارج از کشور، فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت، یا ولایت قانونی آنها می‌باشند، چنانچه در حین تحصیل در مدارس ایرانی مستقر در خارج از کشور و یا مؤسسات آموزشی کشورهای خارج مورد تأیید آموزش و پرورش و طلاب حوزه‌های علمیه مورد تأیید شورای عالی حوزه‌های علمیه به سن مشمولیت برسند از معافیت تحصیلی بهره‌مند می‌گردند و ادامه تحصیل آنان تا سقف یک

سال پس از فراغت از تحصیل در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور که مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم یا بهداشت هستند **دینا** تخصصیترین منبع علمی است. مشاوره حقوقی

ماده ۳۸- آیین نامه اجرائی مواد این بخش، توسط وزارت دفاع با کسب نظر از شورای عالی حوزه های علمیه، وزارتخانه های کشور، علوم، بهداشت، آموزش و پرورش و دانشگاه آزاد اسلامی و سازمان ظرف حداکثر شش ماه تهیه می شود و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می رسد.

بخش دوم- معافیت پزشکی

[آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی را اینجا بخوانید]

ماده ۳۹- مشمولان خدمت وظیفه عمومی از نظر وضع مزاجی و استعداد جسمی و روانی به چهار دسته به شرح زیر تقسیم می شوند:

- ۱- کسانی که از نظر جسمی و روانی سالم و قادر به انجام خدمت هستند.
- ۲- کسانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری از سلامتی کامل برخوردار نبوده اما قادر به انجام خدمت در امور غیر رزمی می باشند.

۳- کسانی که به علت عدم رشد یا ابتلاء به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

۴- مشمولانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری جسمی و یا روانی به طور دائم قادر به انجام

خدمت دوره ضرورت نیستند.

تبصره ۱- نحوه طبقه بندی مشمولین و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها براساس مقاطع

تحصیلی مشمولین به موجب آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولین خدمت وظیفه عمومی

است که وزارت دفاع با کسب نظراز وزارتخانه های کشور و بهداشت، ظرف حداکثر شش ماه تهیه

می کند که پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲- نحوه آموزش و خدمت مشمولین معاف از رزم، برابر دستورالعملی است که از سوی ستاد

کل تهیه و ابلاغ میگردد.

تبصره ۳- کسانی که به مواد مخدر اعتیاد دارند، مشمول بند (۳) این ماده می شوند و به هنگام

معاینه، شناسایی و از سوی واحدهای وظیفه عمومی برای ترک اعتیاد به مدت حداکثر شش ماه به

مراجع ذی ربط معرفی می گردند.

تبصره ۴- نیروهای مسلح مکلفند در حین خدمت، کارکنان وظیفه ای را که به مواد مخدر اعتیاد

دارند، شناسایی و از سایر سربازان جدا نمایند و آنها را در واحدهای مستقل و مخصوص به کارگیری

و به مراجع ذی ربط برای ترک اعتیاد در مدت یک ماه توسط پزشک معالج، معرفی کنند و در طول

خدمت تحت نظر و مراقبت های لازم قرار دهند. مدت ترک اعتیاد برای یک بار جزء خدمت دوره

دینا

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

ضرورت محاسبه می شود. این افراد پس از پایان خدمت قانونی از خدمت ترخیص می شوند لیکن در هر حال صدور کارت پایان خدمت منوط به ارائه گواهی ترک اعتیاد است.

ماده ۴۰- به مشمولانی که به علت ابتلاء به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نباشند برای مدتی که شورای پزشکی تعیین می نماید در هر حال متجاوز از یک سال نخواهد بود معافیت موقت پزشکی داده خواهد شد و در سال دوم در صورت ادامه بیماری به همان نحو اقدام و چنانچه در سال سوم نیز قادر به انجام خدمت نباشند به طور دائم از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد.

تبصره ۱- مشمولان پزشک فقط در صورتی معاف دائم از خدمت دوره ضرورت شناخته می شوند که قادر به اشتغال به حرفه طبابت نباشند. آن تعداد از مشمولین خدمت دوره ضرورت پزشک که از سلامتی کامل برخوردار نیستند لیکن قادر به طبابت می باشند، به خدمت دوره ضرورت اعزام می گردند و برابر نظر شوراهای پزشکی از خدمت سنگین معاف خواهند شد.

تبصره ۲- در زمان جنگ یا بسیج همگانی می توان افرادی را که در زمان صلح به علل پزشکی یا تکفل از خدمت دوره ضرورت معاف شده اند نیز به خدمت احضار کرد.

ماده ۴۱- کلیه مشمولین وظیفه باید قبل از اعزام به خدمت توسط یک پزشک از نیروهای مسلح معاینه شوند و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح، توسط پزشکان غیرنظامی متعهد که صلاحیت آنان به وسیله نیروی انتظامی تأیید شده باشد، معاینه گردند.

تبصره ۱- اظهارنظر در مورد معافیت پزشکی مشمولین توسط سه نفر پزشک نیروهای مسلح در هر شهرستان صورت می‌گیرد، رأی اکثریت این پزشکان معتبر است.

تبصره ۲- نیروهای مسلح موظفند پزشکان مورد نیاز شوراهای پزشکی را به نیروی انتظامی معرفی نمایند. در صورتیکه تأمین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکانپذیر نباشد، نیروی انتظامی از پزشکان غیرنظامی مورد تأیید در شورای پزشکی استفاده می‌نماید.

تبصره ۳- دولت مکلف است همه ساله هزینه تجهیز و تشکیل شورای پزشکی و شورای عالی پزشکی، فوق العاده پزشکان عضو شوراهای مذکور و همچنین هزینه معاینات تخصصی مشمولینی که از پرداخت هزینه معاینات معاف می‌باشند و هزینه‌های اجرای تبصره‌های (۳) و (۴) ماده (۳۹) را در اعتبارات نیروی انتظامی و بیمارستانهای ذیربط پیش‌بینی نماید.

ماده ۴۲- در صورتی که مشمولان در حین خدمت دوره ضرورت مبتلا به نقص عضو یا بیماریهایی شوند که پس از اتمام مدت معالجه کمتر از ۶ ماه نباشد و طبق نظر شورای پزشکی بیمارستانهای

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
نیروهای مسلح جمهوری اسلامی که مورد تأیید عقیدتی-سیاسی در نیروی مربوطه هستند قادر به انجام خدمت نباشند از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

تبصره- دوران معالجه مشمولان موضوع این ماده جزو خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می گردد.

ماده ۴۲ مکرر- مشمولینی که در شورای پزشکی شهرستان مربوط با معاینه بالینی معاف از خدمت تشخیص داده نشوند و به تشخیص این شورا یا رئیس واحد وظیفه عمومی مربوط یا اعتراض مشمول، نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، رئیس حوزه موظف است آنان را به نزدیکترین مرکز مجهز وزارت بهداشت، یا بیمارستان های نیروهای مسلح معرفی نماید تا مورد معاینه قرار گیرند و نتیجه معاینه تخصصی برای تصمیم گیری به شورای پزشکی همان شهرستان ارسال و در صورت اصرار بر اعتراض مشمولین با تأمین هزینه ها از سوی مشمول نتایج جهت تصمیم گیری به شورای عالی پزشکی متشکل از پزشکان متخصص استان ارسال گردد.

تبصره ۱- مشمولینی که متقاضی معاینه تخصصی باشند، قبلاً باید هزینه ها پیش بینی شده را به حساب دولت پرداخت نمایند. پس از معاینه طبق این قانون با مشمولان رفتار می شود. مشمولینی که به تشخیص شورای پزشکی نیاز به معاینه تخصصی دارند، همچنین مشمولین مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و افرادی که به تأیید کمیته امداد امام خمینی (ره) محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می باشند.

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
تبصره ۲- مراکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستانهای نیروهای مسلح موظفند به وضعیت
مشمولین معرفی شده واحد مربوطه خارج از نوبت رسیدگی نمایند و آنان را حداکثر ظرف یک ماه
مورد معاینه تخصصی قرار دهند.

تبصره ۳- چنانچه مشمولینی که برای معاینات تخصصی به مراکز مجهز وزارت بهداشت یا
بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی میشوند، ظرف یکماه به این مراکز مراجعه نکنند، پس از تعیین
تکلیف به خدمت اعزام می شوند.

ماده ۴۳- چنانچه رئیس سازمان یا نماینده او اطمینان حاصل نماید که رأی شورای پزشکی مطابق
مقررات صادر نشده است، پرونده را برای بررسی به شورای عالی پزشکی که از سه پزشک متخصص
نیروهای مسلح تشکیل می گردد ارجاع می دهد. نظر این شورا قطعی و لازم الاجراء است.

بخش سوم - معافیت کفالت

آیین نامه اجرایی مواد ۴۴، ۴۴ مکرر و ۴۵ قانون خدمت وظیفه عمومی را از اینجا بخوانید

Heyvalaw.com

ماده ۴۴- مشمولین زیر حسب مورد از انجام خدمت دوره ضرورت معاف میباشند:

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
۱- یگانه فرزند ذکور مراقب یا نگهدارنده پدر نیازمند مراقبت که قادر به اداره امور خود نباشد.

۲- یگانه مراقب یا نگهدارنده مادر فاقد شوهر

۳- تنها برادر تنی سرپرست خواهر فاقد پدر، همسر و فرزند ذکور غیرمحجور

۴- تنها برادر سرپرست برادر کبیر نیازمند مراقب و فاقد پدر و همسر و فرزند ذکور غیر محجور و

فاقد شغل

۵- یگانه سرپرست برادر کمتر از هجده سال تمام

۶- یگانه نوه ذکور مراقب یا نگهدارنده جد فاقد فرزند یا جد فاقد شوهر و فرزند

۷- مضمولی که همسرش فوت نموده و از او دارای فرزند صغیر بوده مادامی که ازدواج مجدد نکرده

است و یا همسری دارد که بعد از ازدواج معلول شده و نیازمند مراقبت باشد.

۸- از چند برادر واجد شرایط اعزام به خدمت در صورت اعزام یکی از برادران به خدمت، یکی از برادران میتواند تا اتمام خدمت او از تعویق تصمیم گیری استفاده نماید. **دینا** تخصصی ترین و بهترین سایت مشاوره حقوقی

۹- در مورد معافیت از انجام خدمت ضرورت یک نفر از فرزندان خانواده‌ای که دو برادر آنان خدمت سربازی را انجام داده‌اند، ستاد کل نیروهای مسلح تصمیم گیری می‌کند.

۱۰- یکی از فرزندان پسر سربازی که در حین خدمت سربازی فوت کند و یا یکی از فرزندان ذکور خانواده‌ای که یک فرزند آن خانواده در حین انجام خدمت سربازی فوت نموده باشد.

تبصره ۱- منظور از یگانه مراقب، تنها فرزند ذکور یا برادر یا نوه بیش از هیجده سال تمام است که مراقبت هر یک از بستگان مذکور در این ماده را به علت نقص عضو، بیماری، کبر سن، صغر سن، یا انات بودن برعهده دارد، نیازمندی اشخاص مذکور به مراقبت با توجه به نقص عضو، بیماری و یا محجور بودن آنان به تشخیص شورای پزشکی است.

تبصره ۲- مشمولین موضوع بند (۲) این ماده تا سیماه متوالی میتوانند از معافیت کفالت موقت استفاده نمایند و در پایان مدت فوق در صورت دارا بودن شرایط کفالت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف میگردند.

تبصره ۳- وجود برادری که از معافیت تحصیلی برخوردار است مانع از معافیت کفالت موقت مشمولی که سرپرستی خانواده را بر عهده نداشته است. این معافیت فقط در طول مدت معافیت تحصیلی برادر مشمول که خارج از شهرستان محل سکونت به تحصیل اشتغال دارد معتبر است و مشمول پس از آن با رعایت سایر مقررات این قانون به خدمت دوره ضرورت اعزام می شود.

تبصره ۴- در صورتیکه برادر یا برادران یا پدر مشمول به دلیل بیماری یا معلولیت زمینگیر بوده و بنا به تشخیص شورای پزشکی فاقد صلاحیت و یا ناتوان برای سرپرستی باشند و مشمول نیز عملاً مراقبت یا سرپرستی را بر عهده داشته باشد، میتواند از معافیت کفالت برخوردار گردد.

ماده ۴۴ مکرر- نحوه معافیت از خدمت فرزندان ذکور مددجویان به شرح زیر است:

۱- یکی از فرزندان ذکور مادران فاقد شوهر تحت پوشش کمیته امداد حضرت امام(ره) و سازمان بهزیستی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف است.

۲- مشمولانی که حداقل یک فرزند معلول داشته باشند از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می باشند.

۳- تنها پسر خانواده‌هایی که دارای سه فرزند اناث یا بیشتر باشند از انجام خدمت دوره ضرورت معافند.

دینا تخصصی‌ترین سایت مشاوره حقوقی

۴- مشمولانی که با معلولان اناث دارای معلولیت جسمی - حرکتی ازدواج کنند به صورت موقت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند و پس از گذشت پنجسال از استمرار ازدواج آنها معافیت موقت به معافیت دائم تبدیل می‌شود.

ماده ۴۵- مشمولانی که پدر یا مادر یا فرزند یا برادر یا خواهر آنان در راه به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و استمرار آن شهید یا جانباز یا اسیر یا جاویدالاثرا شده یا بشوند و مراتب مورد تأیید نهادهای ذیربط باشد به شرح ذیل از انجام خدمت سربازی معاف میشوند:

۱- کلیه فرزندان ذکور شهدا و جاویدالاثران (مفقودین) از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

۲- به ازاء هر شهید یا آزاده با حداقل بیست و چهار ماه سابقه اسارت یا جانباز با حداقل (۲۵٪) جانبازی یا جاویدالاثرا (مفقود) فاقد فرزند ذکور یک نفر از برادران آنها از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند.

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
۳- در صورت تأیید فرماندهی کل قوا بیست و چهار ماه آزادگی به دوازده ماه آزادگی، بیست و پنج درصد (۲۵٪) جانبازی به ده درصد (۱۰٪) جانبازی، سی ماه سابقه حضور در جبهه به دوازده ماه سابقه حضور در جبهه این امتیازات برای بهره مندی از تسهیلات این بند قابل جمع است و درمورد معافیت کسانی که مدت جانبازی یا حضور در جبهه یا مدت آزادگی و اسارت آنها در حد معافیت یک فرزند آنان نیست، با درصد جانبازی و مدت حضور در جبهه و مدت دوران اسارت محاسبه می شود.

تبصره- فرزند شهید مشابه جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) محسوب می شود.

۴- کلیه مشمولین جانباز دارای حداقل ده درصد (۱۰٪) جانبازی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می باشند.

۵- یک فرزند خوانده قانونی ذکور جانبازی که برابر گواهی بنیاد شهید و امور ایثارگران صاحب فرزند نمی شود از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می شود.

۶- مشمولانی که با جانبازان اناث دارای درصد جانبازی بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر ازدواج کنند به صورت موقت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می شوند و پس از گذشت پنجسال از معافیت موقت آنان در صورت استمرار ازدواج معافیت موقت به معافیت دائم تبدیل می گردد.

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
۷- در صورت اذن فرماندهی کل قوا:

– فرزندان رزمندگان با سابقه حضور در جبهه به ازای هرماه حضور یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

– فرزندان آزادگان به ازای هرماه اسارت یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

– فرزندان جانبازان به ازای هر درصد جانبازی یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

تبصره- بهره‌مندی فرزندان جانبازان بر اساس درصد جانبازی صادره از کمیسیون عالی پزشکی نیروهای مسلح یا بنیاد اقدام می‌گردد و در خصوص آموزش خدمت نظام وظیفه براساس مقررات ستاد کل نیروهای مسلح عمل می‌گردد.

تبصره- شرایط اسیر و مفقودالاثرو معلول شناخته شدن و خانواده آنان در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی خواهد شد. (الحاقی ۱۳۹۵)

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی
ماده ۴۶- مضمولانی که ادعای کفالت می کنند می توانند مدارک لازم را پیش از اعزام به حوزه
وظیفه عمومی محل سکونت خود تسلیم کنند.

تحقیقات لازم نسبت به ادعای کفالت این قبیل مضمولان و همچنین تصدیق صحت مندرجات
استشهاد و مدارک آنها با شهربانی و یا ژاندارمری خواهد بود.

تبصره- در هر سال که مضمولان سالم و بلا مانع، نیاز نیروهای مسلح جمهوری اسلامی را تأمین
نموده باشند به مضمولان بند ۲ ماده ۳۹ و مضمولانی که دارای معافیت موقت و معتبر به مدت ۲
سال باشند معافیت دائم در زمان صلح داده خواهد شد

دینا